

EESTI
NOORSOO KARSKUSLIIT.

Ringkiri nr. 4.

Tartus.
Oktoober 1925.

Tegevusjuhiseid

Eesti Noorsoo Karskusliidu liigetelle.

Eesti noorsoo karskusliikumine on viimastel aastatel rõõmustaval kombel paisund kõige hoogsamaks ja mitmekülgsemaks noorsoo isetegevusalaks. Eesti Noorsoo Karskusliit, kuhu käesoleval sügisel kuulus 72 ühingat 6351 üksikliikmega on kõige suuremaks noorsoo organisatsiooniks Eestis ja suuri- maks noorsoo karskusliiduks kogu põhjamais. Kuid see teadmine ei pea meid uinutama, vaid õhutama ja virgutama veel hoogsamalle ja intensiivsemalle tegevusele, seda enam, et eeloleval suvel Tartus kokku astub üleilmline karskuskongress (ühes sellega ka rahvusvaheline noorsoo karskuskongress), kus mitusada silmapaistvat välismaalast meie töö tulemuste järele otsustavad meie väärtuse ja võimiste üle.

Eesti noorsoo karskusliikumine pole piirdund ainult karskusselgitustööga, vaid on rohkesti tähelepanu omistand terve lõbu, spordi, kunstide ja uuemate teadussaavutuste kättesaadavakstegemisele noorsoos. See on õige ja loomulik, kuid seejuures ei tohi liikumise juhid kohtadel lasta silmast kahte asjaolu:

a) lõbu ja ajaviide, mida pakuvad Eesti Noorsoo Karskusliitu kuuluvad ühingud kui noorsoo karskusliikumise kandejõud, peab olema tõesti terve ja väärtuslik; kõik ebatervislikud omadused, väljendugu need milles tahes, tulevad sellest eemal hoida; erilist tähelepanu tuleks juhtida kehakultuuri alal rühmspordile ja vaimlise tegevuse alal — kunstidele (kirjandus ühes arvatud), kui inimvaimu õilsemaile väljendusele;

b) selle n. n. kaudse tegevuse kõrval ei tohi otsekohe-
hene karskusmeelsuse süvendamine milgil
tingimisel jääda tagaplaanile. Lõbu ja ajaviite
pakkumise ajal on tegevuses hulk teisi orgaane, kuna karskus-
ilmavaate levitamise ja süvendamise ülesanne peaaegu terveni
lasub ainult noorsoo karskusliikumise õlul. Eriti tähtis on see
neis organisatsioonides, kus liikmeks on ka mittekarskeid, keda
järelikult alles tuleb pikkamööda juhtida täiskarskusele. Sen-
nised kogemused näitavad, et sellele viimaselle kohati on pan-
dud liiga vähe rõhku; kooli lõpetades anduvad paljud Noorsoo
Karskusliitu kuuluvate organisatsioonide liikmed samuti alko-
holiorjusele, kui need, kes sellest omal kooliajal sõnagi kuulnud
pole. See pole igatahes mitte loomulik ja selle vastu aitab ainult
karskusmeelsuse ja karskusteadmiste järjekindel süvendamine
noorsoo karskusorganisatsioonide ja teiste karskussõbralikkude
noorsooringide kaudu. *)

Oma liigete tegevusele, eriti viimatimainit alal, on Eesti
Noorsoo Karskusliit püüdnud kõigiti kaasa aidata. Tegevuse
kohapäälsetele juhtidele (ühingute ja ringide juhatastele) tule-
tame siinkohal mõningad tähtsamad tegevusalad veel kord
meele ja märgime ära, millega Noorsoo Karskusliit neile kaasa
aidata võiks.

Õpiringid.

Õpiringid on osutund soodsaimaks tegevusvormiks sääl,
kus tahetakse süstemaatiliselt omandada teadmisi ükskõik mis
alal. Õpiringide korraldamisjuhtnõörina saatis Noorsoo Kars-
kusliit igale oma koguliikmele 1925. a. kevadsemestril E. Kub-
jas'e teose „Õpiringid“ maksuta kätte. **)

Eesti Karskusliidul on praegusel silmapilgul olemas järg-
miste **õpiringide kavad**, mida kas otsekohe E. Karskusliidult või
Noorsoo Karskusliidu kaudu maksuta saada võib:

1. Kodukoha uurimise kava. Kokku seadn. J. Rumma.
2. Karskusküsimuse õpiring. Kokku seadn. A. Elango. ***)

*) Praktilisi tegevusvahendeid selleks on rohkesti kätte juhataet
noorsoo karskusringide normaaltöökavas, mille E. Noorsoo Karskusliit
1924. a. sügisel ringkirja nr. 2 näol kõigile kätte saatis ja mida tarbe-
korral ka praegu veel järele tellida võib.

**) Teos on ka müügil saadaval. Hind 75 mrk. „Sõnavara“ kir-
jastus.

***) Sisaldub ka „Rahva lootuses“.

3. Rahvaluule. Kokku seadn. prof. M. J. Eisen.
4. Anorgaaniline ja orgaaniline keemia. Kokku seadn. Dr. A. Audova.
5. Dünaamiline geoloogia. Kokku seadn. Dr. A. Audova.
6. Botaanika. Kokku seadn. Dr. A. Audova.
7. Zooloogia. „ „ Dr. A. Audova.
8. Bioloogia. „ „ Dr. A. Audova.
9. Ühiskundlikud voolud Eestis. Kokku seadn. A. Elango.

Teoksil on mitme teise õpiringi kavad (nagu kirjandusloo, majandusteaduse j. t. kavad).

Erilist tähelepanu tuleb muidugi juhtida taas karskusliikumise õpiringile, mille lõpul väga soovitav ja hõlpus oleks ära anda keskmise astme karskuseksam (määrustik ja nõudmised saadetakse igale soovijalle maksuta kätte).

Õpiringide tegevuse hõlbustamiseks asutas Noorsoo Karskusliit **õpiringide käsiraamatute kesklao**, kust raamatuid järgmise määrustiku põhjal välja antakse:

Õpiringide käsiraamatute kesklao kodukord.

(Kinnitet E. Noorsoo K-liidu juhatuse koosolekul 23. IX. 25. a.)

1. Õpiringide käsiraamatute kesklao hoidjaks on liidu sekretäär.

2. Raamatute tarvitamine sünnib maksuta.

3. Raamatuid võib anda igale tarvitajale isikule, organisatsioonile ja õpiringile kuni 15 eks. igast eriteosest ja mitte kauemaks kui 3 kuuks. Käsiraamatut „Karskusasja algmed“ võib anda suuremale organisatsioonile kuni 25 eks.

Märkus: Erandjuhuseil võib juhataja või pääsekretaari korraldusel raamatute arvu suurendada ja tarvitamise aega pikendada.

4. Kadumaläind või rikut raamatute eest tuleb tarvitajal tasuda raamatu väärtus.

Praegu on keskladus olemas järgmised raamatud:

1. Prof. M. J. Eisen — Karskusliikumise ajalugu.
2. Dr. M. Helenius-Seppälä — Karskusasja algmed (põhi-raamat).
3. Dr. J. Vilms j. t. — Meie karskustöö programm ja taktika.

4. P. Mannteuffel — Villem Navi elupäevad.
5. J. Elango — Rahva lootus.
6. „Tulev Eesti“ 1922. a.
7. „Tulev Eesti“ 1923. a.
8. „Tulev Eesti“ 1924. a.
9. Tubak ja tema kahju.
10. P. Ruubel — Politilised ja ühiskundl. voolud Eestis.
11. J. Elango — Päikese poole — karskuslugemik.

Ladu täiendatakse alatasa uute raamatutega (ka mittekarskus alalt), eriti arvesse võttes kohtadelt tulevaid sooviavaldusi. Kuna kesklaos on ainult pääasjalikult suuremal määral tarvitminevad raamatud, võib muud eesti- ja võõraskeelset karskuskirjandust maksuta tarvitamiseks saada Eesti Karskusliidu **teaduslikust raamatukogust** (sisaldab üle 1500 köite), kust raamatute väljaandmine sünnib igal tööpäeval kl. 10—2 (tunt isikuile ja org-ele saadetakse ka postiga). Ühele isikule ei anta korraga üle 5 raamatu ja mitte kauemaks, kui 2 nädalaks. Tähtaaja möödumisel võib tähtaega pikendada, kui nende raamatute järele nõudmist ei ole. Ilma pikendamata üle tähtaja kinnipeet raamatu päält arvatakse trahvi 2 marka päevas (teadusl. raamatuk. asjus pööratagu o t s e k o h e Eesti Karskusliidu poole).

Referaatkoosolekud.

Teine võimalus karskusteadmiste levitamiseks on referaatkoosolekud, mis teatavasti on meie noorsooringide tähtsamaks tegevusalaks olnud. Eesti Noorsoo Karskusliit asub seisukohal, et iga tema liikmeks olev organisatsioon vähemalt ühe referaatkoosoleku kuus karskusküsimusele pühendaks. Karskusküsimus on küllalt lai ja tähtis küsimus, et teda eri seisukohtadelt ja eri osades vaadelda, ilma et kordamist ja igavaksminekut karta tarvitseks. Käesolevast semestrist alates saadab Noorsoo Karskusliit igale oma koguliikmele semestri algul **iga kuu tarvis ühe referaadi kava** kätte, mille järele kohtadel kergem referaati ette valmistada. Pääle tarvitamist hoitagu need kavad alles, et neid tarbekorral edaspidigi kasutada.

Rohkesti kõnekavu ja preparatsioone (pääle üldiste tegevusjuhiste) sisaldab ka J. Elango toimetet käsiraamat „**Rahva lootus**“, mille Noorsoo Karskusliit igale oma liikmele käesoleval sügisel maksuta kätte saatis. Samuti on referaatkoosolekute

korraldamisel tarvilikuks käsiraamatuks karskuslugemik „**Päikese poole**“, mille Noorsoo Karskusliit oma liikmeile sel semestril maksuta kätte saadab ja kust sünnis on koosolekute mitmekesistamiseks enne ning pärast referaati mõningad palad ette lugeda.

Tähtsamateks puhkudeks (suuremad kõnekoosolekud, aastapäevad jne.) võib Noorsoo Karskusliidu kaudu saada ka kõnelelajaid ning referente, ilma et kutsujal organisatsioonil sellega erilisi kulusid ühenduses oleks.

Kõne- ja referaatkoosolekute elustamiseks ärgu unustetagu kasutamast Eesti Karskusliidu **näitlikkude õppevahendite ja diapositiivide jaama**, kust maksuta ajutiseks tarvitamiseks võib saada:

1. Mulaazhe inimese siseelundeist (terved ja alkoholi läbi rikutud kõrvuti).
2. Analüüskaste (viina, õlle, piima j. t. ainete näitlik keemiline analüüs).
3. Tabeleid ja kartogramme (üle 400 mitmesuguse pildi ja kujutuse).
4. Udupildi aparaate (piirat arvul).
5. Diapositiive (udupilte, üle 200 eri seeria, umbes 2500 üksikpildiga).

Õppevahendite ja diapositiivide (udupiltide) jaama täielik ja üksikasjalik nimestik saadetakse igale soovijale maksuta kätte. (Neis asjus pööratagu otsekohe Eesti Karskusliidu poole).

Võistluskirjutused.

Eesti Noorsoo Karskusliit kuulutab igal sügisel välja kaks üleriiklikku võistlusteemi: ühe nooremaile (kunni 17 a.), teise vanemaile (kunni 20 a.), mille tähtaeg lõpeb järgmise aasta 15. jaan. Auhindadeks antakse nooremas rühmas kolme parema töö autoreile à 600 mk. ja nelja järgmise töö autoreile à 400 mk. eest kirjandust (saaja valikul); vanemas rühmas on esimeseks auh. 3000 mk., teiseks — 2000 mk. ja kolmandaks — 1000 mk. eest kirjandust. Oleks soovitatav, et kõik ühingu õhutaksid endi liikmeid sellest võistlusest osa võtma, sest nagu sennised kogemused näitavad, pole osavõtjate arvu tavalisti mitte suur ega tööde väärtus eriliselt kõrge, nii et võitmis-

võimalused suhteliselt rohked. Teemiks on käesoleval aastal nooremas rühmas „Miks mu sõber joomise maha jättis“ ja vanemas rühmas: „Mis võiks noorsugu teha meie tuleviku karskendamisel“. Pääle nende üleriiklikkude võistluste võiksid ühingud organiseerida kohalikke võistluskirjutusi kergematele teemidelle ja vastavalt väiksemate auhindadega. Karskussisuliste võistluskirjutuste auhindadeks võib Noorsoo Karskusliidult saada vähesel määral toetust. Auhinnad makstagi välja natuuras, mitte rahas.

Raamatukogud.

Raamatukogudel noorsooringide juures on suur tähtsus ka sel koral, kui koolil oma raamatukogu olemas: ta toob raamatu õpilasele hulga lähemale ja on kättesaadavam, kui kooli kogu. Eriti püütagu noorsooringide raamatukogusid varustada karskus- ja noorsooliikumisse puutuva kirjandusega, mida mujalt raskem saada ja mis noorsootöö seisukohalt eriti tähtis. Raamatukogude täiendamisel on Noorsoo Karskusliit senni püüdnud jõudu mööda abiks olla ja tahab teha seda ka edaspidi, kui tema poole pööratakse.

Karskuskirjanduse levitamine.

Karskuskirjanduse, eriti Noorsoo Karskusliidu väljaannete ja selle ajakirja „Kevadik'u“ levitamise alal on mitmel organisatsioonil õige suured teened. Ka teised peaksid võtma neist eeskuju. Sel on kolmesugune tähtsus: a) karskuskirjandust levitades kantakse karskusteadmisi rahva hulka ja tehakse sel teel vahest ehk kõige produktiivsemat selgitustööd; b) senniseid raamatuid müües luuakse võimalusi uute väljaandmiseks, mis meie karskuskirjanduse sennist kehvust silmas pidades, hädatarvilik; c) aidatakse kaasa raamatu, kui kultuurprodukti levimisele ja selle tarvitamisele üldse, aidates seega lahendada meie tänapäeva valusamat kultuurprobleemi. Ülesande tähtsust silmas pidades ei peaks sellega kaasaskäiv vaev ja hool kedagi kohutama, pigemini olema igäihe auasi sel teel kaasa rühmata nii paljukõneld rahvuskultuurilises töös.

Sisemine tegevus.

Sisemise tegevuse alal kandku asjaomased isikud hoolt, et asjaajamine oleks eeskulikus korras. Sageli vahelduvate juhatuste juures on see küll raske, ent seda tarvilikum. Et sel ajal näpunäiteid ja juhatusi anda, kavatseb Noorsoo Karskusliit eeloleval jõuluvaheajal korraldada **noorsoo organisatsioonide tegelaste kursuse**, umbes sama kavaga, kui oli 1923. a. lõpul. Ligemalt teatetakse selle kohta edaspidi.

Et kõiki liikmeid endi ühingust või ringist ja ühtlasi ka Noorsoo Karskusliidust huvitada, kingib Noorsoo Karskusliit endise aasta eeskujul igale oma üksikliikmele väärtusliku raamatu — sel aastal karskustsitaatide kogu „**Aegade hää**!“, mille suurus 64 lhk. ja hind ostes 50 mk. Ühinguile, kes endi liikmeks tasund, saadetakse see viivitamata välja.

* * *

Need on alad, millel Eesti Noorsoo Karskusliit oma liigetelle eriliselt vastu tulla püüab. Muidugi leiavad ka kõik teised soovid võimaluse piirides rahuldamist, kui neid vaid esitatakse. Keskkohht ühinguid ja ühingud keskkohhta vastastiku toetades ning usaldades püüdkem ühiselt selle poole, et neist seitsmest-tuhandest noorurist, kes praegu koondund karskulipu alla, kasvaksid tõesti kindlad ja endi aatele truud võitlejad, kes ei väsi enne, kui Eesti on karskendet!

Parimate tervitustega

Eesti Noorsoo Karskusliidu Juhatus.